

56

Wielki Tydzień – przeżywamy tajemnice największej miłości

Cele katechetyczne

- zapoznanie ze znaczeniem i strukturą Wielkiego Tygodnia;
- zachęta do głębokiego przeżywania Wielkiego Tygodnia;
- wzbudzenie wdzięczności za trud zbawienia, który Jezus podjął dla nas z miłości.

Treści

- znaczenie i struktura Wielkiego Tygodnia;
- współofiarowanie (współcierpienie, włączanie w Eucharystię swoich trudności, cierpień);
- symbolika poszczególnych dni Wielkiego Tygodnia;
- Jezus przeżył trudy Wielkiego Tygodnia: cierpiął i umarł dla nas z miłości;
- tradycje związane z obchodami Wielkiego Tygodnia;
- biblijne opisy wydarzeń Wielkiego Tygodnia.

Wymagania

Uczeń:

- wymienia dni, które wchodzi w skład Wielkiego Tygodnia oraz wyjaśnia ich znaczenie;
- tłumaczy, że Jezus umarł dla nas z miłości;
- opowiada o tradycjach związanych z obchodami Wielkiego Tygodnia;
- opowiada swoimi słowami o wydarzeniach Wielkiego Tygodnia na podstawie fragmentów Ewangelii;
- wyjaśnia, że Msza Święta jest ofiarą Chrystusa i naszą, więc własne trudy i cierpienia można złożyć Bogu w ofierze;

- wyjaśnia znaczenie „wielkich dni” w życiu każdego człowieka;
- tłumaczy, dlaczego Wielki Tydzień to najważniejszy okres w kalendarzu liturgicznym.

Postawy

Uczeń:

- uczestniczy w obchodach Wielkiego Tygodnia wraz ze wspólnotą Kościoła;
- dziękuje Jezusowi za dar Jego zbawczej miłości;
- ofiaruje Bogu radości i trudne sprawy swojego życia;
- uczestniczy w Eucharystii, by jednoczyć się z Jezusem i upodabniać się do Niego.

Pojęcia, postaci

Niedziela Palmowa, Wielki Czwartek, Wielki Piątek, Wielka Sobota.

Wartości

Miłość Boga do człowieka – Jezus zbawił nas z miłości; uczenie się wrażliwości na cierpienie drugiego człowieka; pielęgnowanie tradycji.

Metody

Lektura i analiza fragmentu Pisma Świętego; pokaz rekwizytu; słuchanie lub śpiew piosenki; metody poszukiwania tytułów; pisanie zaproszenia, ogłoszenia, SMS-a lub notatki prasowej; praca plastyczna – plakat; piktogram; pogadanka; praca z podręcznikiem; praca w grupach; obejrzenie filmu; rozmowa kierowana; podróż w wyobraźni; zdania niedokończone; miniwykład.

Korelacja z edukacją szkolną

- język polski – kształcenie językowe, motyw poświęcenia z miłości;
- muzyka – pieśni *To przykazanie; Zbawienie przyszło przez krzyż;*
- język obcy – słówka w języku angielskim z podręcznika.

Propozycja realizacji

1. Modlitwa: *Któryś za nas cierpiał rany, Główne prawdy wiary, Akt miłości i Akt żalu.*
2. Pogadanka o tym, jak uczniowie przeżyli Niedzielę Palmową, co pamiętają o tym z lekcji religii z klasy 3. Przypomnienie, że od Niedzieli Palmowej zaczyna się Wielki Tydzień.
W Wielkim Tygodniu celebруем trzy święte dni. Nazywamy je Triduum Paschalne. Triduum (z łac. *triduum*, „trzy dni”) rozpoczyna się w Wielki Czwartek wieczorem, a kończy się świętowaniem Zmartwychwstania Pańskiego.
3. Omówienie przebiegu Triduum Paschalnego.

A. Wielki Czwartek:

- Msza Święta Wieczery Pańskiej (pamiętka Ostatniej Wieczery)
- (w niektórych kościołach) umycie nóg mężczyznom – pamiętka umycia nóg Apostołom
- czytania podczas Mszy Świętej – opis uwolnienia Izraelitów z niewoli egipskiej; opis Ostatniej Wieczery (1 Kor 11, 24–26)
- kapłani z parafii wspólnie odprawiają Mszę Świętą
- po Mszy Świętej odbywa się przeniesienie Najświętszego Sakramentu do ciemnicy.

B. Wielki Piątek

- nie odprawia się Mszy Świętej
- odprawia się liturgię Wielkiego Piątku:
Liturgia słowa
Adoracja Krzyża
Komunia Święta
Procesja z Najświętszym Sakramentem do Grobu Pańskiego.

Po adoracji Krzyża modlimy się słowami: „Oto drzewo Krzyża, na którym zawisło zbawienie świata”.

UWAGA !

Liturgię Wielkiego Czwartku i Wielkiego Piątku omawiamy krótko. Można przygotować ilustracje, prezentacje lub fragmenty filmów o przebiegu tych liturgii wraz z komentarzem.

C. Liturgia Paschalna

W Wielką Sobotę, późnym wieczorem lub w nocy, odbywają się uroczystości Wigilii Paschalnej. Na placu przy kościele rozpala się

ognisko i święci ogień. Od poświęconego ognia zapala się paschał – świecę przypominającą zmartwychwstałego Chrystusa. Wierni zebrani w kościele zapalają swoje świece od paschału.

W kościele słuchamy śpiewu *Orędzia paschalnego ku czci Chrystusa, który jest Światłością Świata*. Podczas śpiewu hymnu *Chwała na wysokości Bogu* dzwonią radośnie dzwony i grają organy. Po słowach kapłana następuje poświęcenie wody chrzcielnej. Wierni trzymają w dłoniach zapalone świece i odnawiają przyrzeczenia Chrztu Świętego.

W niektórych kościołach po Liturgii Paschalnej odbywają się rezurekcje. (Należy omówić miejscowe zwyczaje)

Dla ożywienia i urozmaicenia lekcji uczniowie mogą napisać krótkie ogłoszenie do gazety o Triduum Paschalnym. W tym celu katecheta rozdaje skserowane strony gazety z miejscem na wpisanie ogłoszenia i podaje pomocne zwroty: „zapraszamy na obrzędy Wigilii Paschalnej, „wziąć udział w poświęceniu ognia, paschału, wody chrzcielnej”, „odnowienie obietnic Chrztu Świętego”, „uczestnictwo w rezurekcji”.

Inna propozycja realizacji

1. Katechezę można rozpocząć od opowiedzenia historii powstania malowidła Leonarda da Vinci *Ostatnia Wieczerza* – o człowieku, który najpierw służył jako model do namalowania postaci Jezusa, a później osoby Judasza.
Należy zwrócić uwagę na to, że liturgia Triduum Paschalnego ukazuje różne drogi ludzkie, różne doświadczenia i ich skutki. Nie zawsze są to pozytywne przeżycia, bywa, że czasem ktoś upada, a nawet stacza się coraz bardziej i staje się kimś nie do poznania, całkiem innym człowiekiem niż wcześniej. Przyczyną takiego upadku jest zawsze grzech.
Jezus przez śmierć i zmartwychwstanie ukazuje nam właściwą drogę i słuszny kierunek, prowadzący od trudu do chwały.
2. Odczytanie i analiza fragmentów Pisma Świętego (J 15, 13; Mt 26, 26–29). Analiza zdjęcia w podręczniku i omówienie powiązania ofiary Jezusa na krzyżu z Jego bezkrwawą ofiarą składaną podczas Mszy Świętej. Połączenie tajemnic Wielkiego Czwartku z tajemnicą Wielkiego Piątku, podkreślenie, że oba te dni są świętem Bożej miłości.

3. Wysłuchanie lub śpiew pieśni *To przykazanie* oraz *Zbawienie przyszło przez krzyż*.
4. Wykonanie zadań 5, 6.
5. Lekcję można przeprowadzić także w oparciu o wiadomości z podręcznika. Katecheta dzieli uczniów na grupy, które będą wykonywać plakaty informacyjne na temat poszczególnych dni Wielkiego Tygodnia. Należy zwrócić uwagę na to, aby na plakatach znalazły się ważne symbole poszczególnych dni Triduum Paschalnego i fragmenty Pisma Świętego opisujące wydarzenia Triduum.
6. Inną formą aktywności jest metoda – poszukiwanie tytułów. Katecheta poleca uczniom wymyślenie jak największej liczby alternatywnych tytułów: nazw kolejnych dni Wielkiego Tygodnia. Ważne, aby te nowe nazwy jak najpełniej wyrażały treści liturgiczne.
7. Zachęcenie uczniów do udziału w liturgii Wielkiego Tygodnia. Należy wyjaśnić, dlaczego w różnych parafiach mogą wystąpić drobne różnice w sprawowaniu nabożeństw wielkopostnych.
8. Polecenie ułożenia krzyżówki z hasłami: HOSANNA, PALMA, TRIDUUM PASCHALNE, MSZA KRZYŻMA, WIECZERZA PAŃSKA, PASCHA, KRZYŻ, BARANEK, KORONA CIERNIOWA, ŚWIĘCONKA, WODA, CHRZCIELNICA, CHRZEST.
9. Wykonanie zadania 2.
10. Narysowanie ilustracji do poszczególnych dni Wielkiego Tygodnia lub wymyślenie symboli do każdego z tych dni albo ogłoszenie konkursu na piktogramy do Triduum. Wykonanie zadania 1.
11. Rozważenie pytań z części *Zastanów się!* z podręcznika, a następnie odczytanie i wyjaśnienie tekstu z części *Pamiętaj!* z podręcznika. Wyjaśnienie, dlaczego ten jeden tydzień w roku nazywamy „Wielkim”.
12. Wykonanie zadań 3, 7.
13. Praca domowa: wykonanie zadań 4, 8.
14. Zakończenie: modlitwa spontaniczna dziękczynna i wielbiąca Boga za Jego miłość, którą najpełniej objawił na krzyżu i w Eucharystii. Śpiew piosenki *Bóg jest miłością*.
Jeśli w trakcie lekcji będzie trzeba dogłębniej wytłumaczyć konieczność ofiary, oddanie siebie z miłości, można posłużyć się opowiadaniem *Bambus* lub *Dwaj wędrowcy*.

Bambus

W pewnym niezwykle pięknym ogrodzie rósł cudowny bambus. Właściciel owej posiadłości kochał go o wiele bardziej aniżeli inne drzewa. Rok po roku bambus był coraz większy, piękniejszy i stawał się potężniejszy. Rósł tak również dlatego, iż zdawał sobie sprawę, że Gospodarz bardzo go kocha i jest z niego dumny.

Jednak pewnego dnia właściciel zbliżył się do niego i powiedział: «Kochany bambusie, potrzebuję bardzo twojej pomocy».

Cudowny bambus przeczuwał, że przysłała na niego jakaś upragniona chwila, rzekł więc z wielką radością: «Panie, jestem gotów. Zrób ze mną wszystko to, czego pragniesz».

Jednak głos Pana był poważny. «By móc cię użyć, wpierw muszę cię ściąć».

Bambus przeraził się: «Ściąć mnie, Panie? Ściąć mnie, najpiękniejsze drzewo z twojego ogrodu? Nie, błagam cię, nie rób tego. Zrób ze mną coś pięknego, ale błagam, nie każ mnie ścinać».

«Mój kochany bambusie», mówił dalej Pan, «jeśli zechcę, abys dalej rósł, nie będę też mógł cię użyć».

Cały ogród zastygł w głębokiej ciszy. Nawet wiatr przestał wiać z przerażenia. Wreszcie bambus pochylił swoją bujną grzywę i wyszeptał: «Panie, jeśli nie możesz mnie użyć bez ścinania, uczyni to, czego pragniesz».

«Mój kochany bambusie», mówił dalej Pan, «nie tylko, że cię zetnę, ale w dodatku będę musiał spiłować twoje ramiona i poobrywać twoje liście».

«Panie mój, zlituj się nade mną. Zniszcz moje piękno, ale zostaw mi przynajmniej moje gałęzie i liście!».

«Jeśli nie będę ci mógł ich ściąć, nie będę też mógł z nich skorzystać».

Bambus pochylił się znów do ziemi i wyszeptał: «Panie, tnij i zrywaj».

I tak Gospodarz ogrodu spiłował drzewo, pościął jego gałęzie, poobrywał liście, przeciął na pół i wydarł z niego całe serce. Potem zaniósł je do miejsca, z którego wyływało źródło świeżej wody, znajdujące się blisko gospodarskich pól cierpiących z powodu suszy. Delikatnie połączył ze źródłem jeden koniec bambusa i skierował go na porażone suszą pola.

Czysta, świeża i słodka woda zaczęła płynąć jego wnętrzem i docierać do pola. Potem Gospodarz zasiał na polu ryż, by po pewnym czasie zebrać obfity plon.

I w ten oto sposób, pomimo tego, iż najpierw musiał być ścięty i zniszczony, bambus okazał się dla wszystkich wielkim błogosławieństwem.

Kiedy był jedynie pięknym drzewem, żył tylko dla siebie i zachwycał się swoją urodą. Dopiero wówczas, gdy został ścięty, okaleczony i zdeformowany, przemienił się w kanał, który był w stanie użyźnić całe królestwo.

To, co my nazywamy «cierpieniem», Pan Bóg nazywa «potrzebą ciebie».

Źródło: B. Ferrero, *Zna to tylko wiatr*, Warszawa 1999, s. 46–47.

Opowiadanie o drodze krzyżowej

Dwaj wędrowcy

Dwaj wędrowcy podążali trudną do przebycia górską drogą; chłostał ich lodowaty wiatr. Zaczynała się burza śnieżna. Wśród skał pogwizdywały smagane wichurą odłamki lodu. Mężczyźni z trudem posuwali się naprzód. Doskonale wiedzieli, że jeśli na czas nie dotrą do schroniska, zginą w śnieżnej zadymce. Gdy tak wędrowali zmęczeni, oślepieni przez sypiący gęsto śnieg, nad samym skrajem przepaści usłyszeli jęk. Jakiś człowiek wpadł pewnie do głębokiego wąwozu i nie mogąc się stamtąd wydostać, wzywał teraz pomocy. Jeden z wędrowców stwierdził: To przeznaczenie. Ten człowiek jest skazany na śmierć. Przyspieszmy lepiej kroku, byśmy sami tu nie zginęli. I podążył naprzód skulony, aby łatwiej mu było iść. Natomiast drugi ulitował się nad nieszczęśnikiem i zaczął schodzić krętymi ścieżkami. Po jakimś czasie znalazł rannego mężczyznę, ułożył go sobie na ramionach i z trudem rozpoczął dalszą wędrówkę. Powoli zapadał zmrok. Widoczność była coraz gorsza. Wędrowiec dźwigający rannego był spocony, słaniał się na nogach i już całkiem padał z sił, gdy w oddali ujrzał światła schroniska. To dodało mu otuchy i pocieszając jak umiał dźwiganego rannego, ruszył do celu. Nagle potknął się o coś, co leżało w poprzek drogi. Spojrzał w dół i z trudem zapanował nad ogarniającym go przerażeniem: u jego

stóp spoczywało ciało niedawnego towarzysza podróży. Zabił go mróz. On sam uniknął tego losu, ponieważ utrudził się bardzo, dźwigając na ramionach ranego, którego wydostał z wąwozu. Ciało uratowanego człowieka oraz ogromny wysiłek przyczyniły się do zachowania odpowiedniej ilości ciepła, co go ocaliło.

Źródło: B. Ferrero, *Ważna róża*, Warszawa 1996, s. 52-53.